

Alkotmányjog 1

Alkotmány, alapelvek
Jogforrások
Státusok
Részvétel

2016-17. tavaszi szemeszter
ELTE ÁJK 2017. február 16.

A tantárgy

Előadás

Gyakorlat

Vizsgakövetelmények

Vizsgarendszer

A tanszékről

alkjog.elte.hu/

- Oktatási segédanyagok
- Vizsgakövetelmények
- Kurzusok
- Fogadóórák

ELTE ÁJK Alkotmányjogi Tanszék

Alkotmány,
alkotmányosság

Emlékeztető:

KÖZJOG és ALKOTMÁNYJOG

Jogi alaptan, ELTE ÁJK, 2016. november 29.

AZ ALKOTMÁNYJOG

- Közjogi jogág
- tárgya: alapvető társadalmi-gazdasági viszonyok, politikai rendszer, jogrendszer, államhatalom, állam-egyén viszony
- Formálisan: azok a jogi normák, amelyek az Alaptörvényt és közvetlen végrehajtását szolgálják
- Területek:
 - alkotmányos elvek, alapintézmények, jogforrástan
 - államszervezeti jog
 - alapjogok
 - alkotmányjogi eljárásjog (eljárások joga)
- Tartalmilag: írott jogforrások mellett (alkotmány)bírószági gyakorlat, alkotmányos hagyományok, szokások, kultúra

Formális és materiális értelmezés

- Formális értelemben: alkotmányozás során született normák
 - Materiális értelemben: alkotmányt részletező jogforrások
 - állami szervek, eljárások
 - választás, népszavazás, pártok, állampolgárság
 - emberi > alapvető jogok (érvényesítés, védelem)
 - AB gyakorlata (esetjog!)
- KÖZJOG
- ALAPJOGOK

Az alkotmányjog forrásai

alkotmány (Mo. Alaptörvény)

törvények (Mo. sarkalatos és egyszerű többséggel elfogadott)

NK jog és EU jog releváns szabályai

bírói jog (Mo. AB döntései) + NK jogalkalmazó gyakorlat (pl. strasbourgi bíróság határozatai)

alkotmányos szokásjog (pl. parlamenti házszabály gyakorlata)

Módszer

Átfogóan szabályoz (lényeges, széleskörű)

Elsődlegesen szabályoz (magasabb hierarchiai fok)

Alapjaiban szabályoz (csak a legfontosabb)

„Anyajogág”

Tiszta és vegyes alkotmányjogi normák

Politikai karakter

Politikai szervek és intézmények, döntéshozatal, struktúraelvek, érték döntések

Politikai rendszerben érvényes(ülő) keretrend (a politika játéktere)

Input – politikai szféra

Output – politikai szféra

Politikai vagy jogi alkotmányosság?

Alkotmány

minimálkonszenzus alaprend értékrend

a politikai közösség egységének kifejeződése

Carl Schmitt a **politikai hatalomgyakorlás keretrendje**

a legfőbb jog az államban **mindenkire kötelező**

Hans Kelsen

a **politikai hatalomgyakorlás jogi rendje**

társadalom és közhatalom-gyakorlás viszonya **egyén és állam** viszonya

Alkotmány – típusok

Keletkezés: chartális / történeti

Kötőerő: normatív / deklaratív

Stabilitás: rugalmas / merev

Elfogadás: demokratikus, legitim / oktrojált, fiktív

Alkotmány – történeti trendek

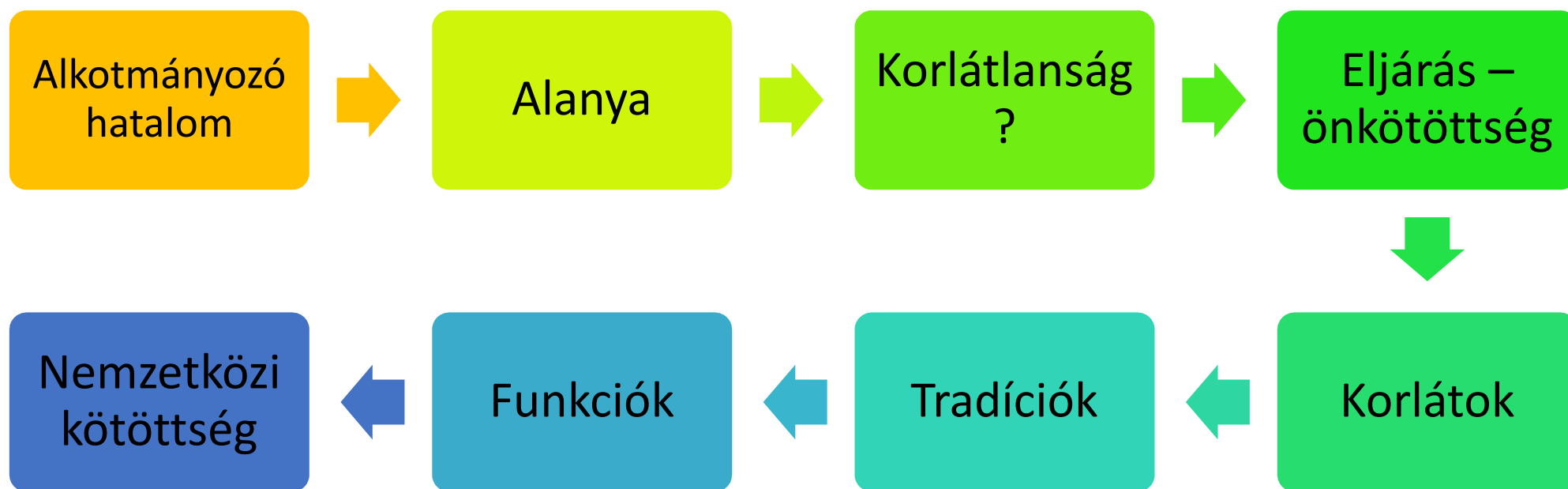
Új politikai erők, új állam (US)

Új és régi politikai erők, konszenzus (brit)

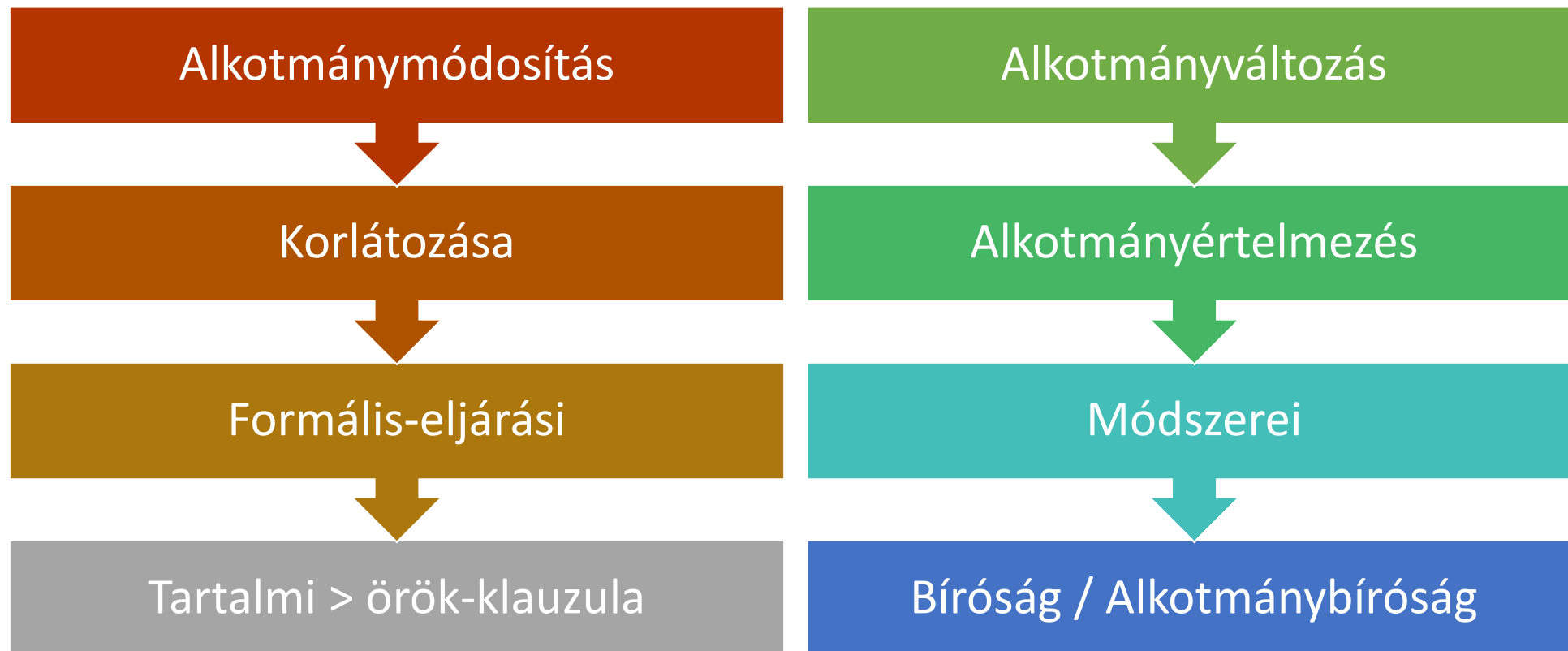
Új politikai erők, forradalom (francia)

Régi politikai erők, engedmények

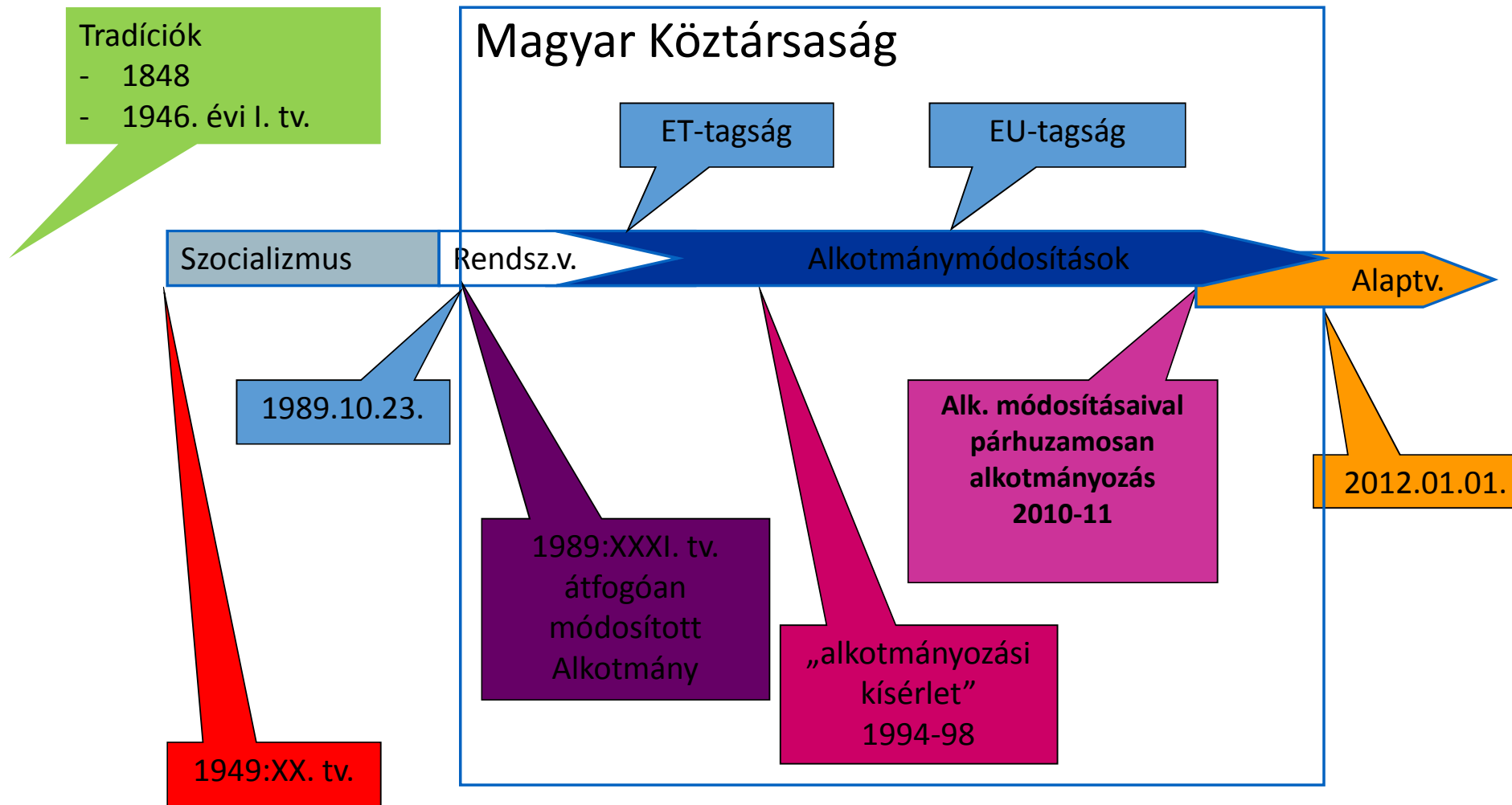
Alkotmányozás

Stabilitás

Magyar alkotmányfejlődés

Magyarország Alaptörvénye

1. módosítás
2012

3. módosítás
2012

4. módosítás
2013

5. módosítás
2013

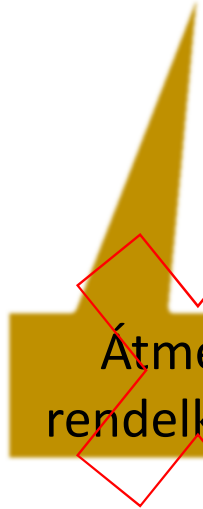
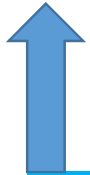
6. módosítás
2016

~~Átmeneti
rendelkezők~~

45/2012 AB

2. módosítás
2012

VELENCEI BIZOTTSÁG

Kontinuitás?

22/2012. AB
határozat

Az Alaptörvény 4.
módosítása, záró
rendelkezők 5.

13/2013. AB
határozat

Az Alaptörvény jellege - szerkezet

- Preambulum (*Nemzeti hitvallás*)
- Alapvető rendelkezések (*Alapvetés, A)-U*) cikk)
- Alapjogok és kötelességek (*Szabadság és felelősség, I-XXXI.* cikk)
- Államszervezet, közpénzügyek (*Az állam, 1-47.* cikk)
- Különleges jogrend (*48-54.* cikk)
- Záró rendelkezések (*1-26.*) < ~~Átmeneti rendelkezések~~
- Zárómondat („posztambulium”)

Az Alaptörvény jellege

- alkotmány [de nem törvény – jogszabály, T) cikk (2)]
- a jogrendszer része, elsődleges [R) cikk (1)-(2) és T) cikk (3)]
- módosítás: egy képviselők kétharmada [S) cikk]
- védelem: AB [24. cikk (1), de 37. cikk (4)]
- értelmezés: cél, preambulum, történeti alkotmány vívmányai [R) cikk (3)]

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

chronowski.nora@ajk.elte.hu